

SPLOŠNI UPRAVNI POSTOPEK IN UPRAVNI SPOR

OBVEZNO USPOSABLJANJE ZA IMENOVANJE V
NAZIV
September 2016
MJU – UPRAVNA AKADEMIJA

Katja Stražišar

UPRAVNI POSTOPEK – KAJ IN ZAKAJ

o Zаметki:

- **Pozni absolutizem** (obdobje policijsko-absolutistične države) – popolna odsotnost načela zakonitosti
- **Obdobje po Francoski revoluciji** – uprava mora biti v svoji dejavnosti in odnosu do državljanov omejena
- **PRAVNA DRŽAVA**: delovanje in ravnanje državne uprave uokvirjeno v pravne norme, s temeljnim izhodiščem delovanja po načelu zakonitosti, t.j. na podlagi tor v skladu z zakonom

o Sodobnost:

država posega v in UREJA vse več področij družbenega življenja

zaradi **zaščite javnega interesa** → posega v sfero človekovih pravic in temeljnih svoboščin

Zato je potrebno varstvo človekovih pravic proti zlorabi oblasti ↔ naprej določiti „PRAVILA IGRE“

NEVARNOST: BIROKRATIZEM

iz francosčine *bureau* - prevleka uradniškega stola, urad, uradno osebe, in grško *ypateo*, hrato – vladati

je sistem v **upravi**, v katerem dominira **formalizem** in slepo sledenje **predpisom** brez občutka za njihov smisel in ne glede na resnične potrebe v konkretni situaciji (podreja ljudske zahteve državnemu in upravnemu aparatu).

UPRAVNI POSTOPEK

o Danes:

UPRAVNI POSTOPEK = postopek, v katerem organi odločajo o pravicah, pravnih koristih in obveznosti državljanov

Zakon o splošnem upravnem postopku (=ZUP)

Uradni list RS, št. 80/1999

do danes 9 sprememb:

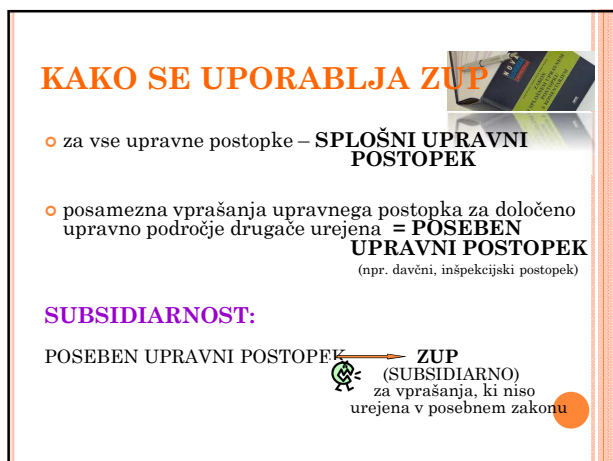
(8 x sprememba ZUP; 1 x sprememba ZUS)

o Trend: približevanje javne uprave uporabniku

TEMELJNA NAČELA

Predstavljajo minimalne procesno-varstvene standarde za stranko in so nujna obvezna pravila postopanja za organ.

Vsebinsko napolnijo in osmislijo posamezne procesne institute.

9 NAČEL:

- zakonitosti
- varstva pravic strank in javnih koristi
- materialne resnice
- zaslišanja stranke
- proste presoje dokazov
- dolžnosti govoriti resnico in poštena uporaba pravic
- samostojnosti pri odločanju
- pravica do pritožbe
- ekonomičnosti postopka

PRISTOJNOST

= biti pooblaščen / imeti moč in dolžnost za odločanje

- Stvarna in krajevna pristojnost
- Prepoved prevzema in prenosa pristojnosti
- Stek pristojnosti
- Ustalitev pristojnosti
- Spor o pristojnosti (+ / - kompetenčni spor)

PRAVNA POMOČ

KDO VODI UP / KDO ODLOČA V UP

Upravni postopek - lahko vodi in v njem odloča oseba, ki izpolnjuje pogoje glede izobrazbe in strokovnega izpita iz upravnega postopka

monokratičen (individualno voden) organ, odločbo izda njegov predstojnik npr. direktor, načelnik EU

lahko pooblasti drugo **URADNO OSEBO** za odločanje (+ za vodenje) za vodenje posameznih dejanj v postopku (če ni omejitev – vsa dejanja v postopku)

IZLOČITEV URADNE OSEBE

- izločilni /

STRANKE UP

STRANKA — na njeno zahtevo začet postopek
vsaka fizična/pravna oseba
tudi drugi (skupina oseb, itd.) — zoper katero teče postopek

PROCESNA SPOSOBNOST — popolna / omejena / brez

ZASTOPNIK (zakoniti, statutarni, predstojnik org.)
VRSTE ZASTOPANJA: Zakoniti zastopnik

- Začasni zastopnik
- Skupni predstavnik
- Pooblaščenec

POOBLAŠČENEC **STROKOVNI POMOČNIK**

STRANSKI UDELEŽENEC - pravico udeleževati se postopka
oseba, ki izkaže **pravni interes**
varstvo svojih **pravnih koristi**
neposredna, na zakon/predpis oprta osebna korist
enake pravice in dolžnosti kot stranka

JEZIK V POSTOPKU

POSTOPEK — se vodi v **slovenskem jeziku**
= vloge, odločbe, sklepi, zapisniki, UZ, druga pisanja

OBMOČJE NARODNOSTNIH SKUPNOSTI
Na območjih občin, kjer sta pri organu poleg slovenskega jezika uradna jezika tudi italijanski oziroma madžarski jezik (Ustava RS)

TOLMAČ — za stranke in druge udeležence postopka, ki ne znajo jezika, v katerem teče postopek ali ga ne more uporabljati zaradi invalidnosti - **POUCITI**

če vloga ni vložena v tem jeziku — **nepopolna vloga**

OBČEVANJE MED ORGANI IN STRANKAMI

STRANKA → **ORGAN**

VLOGE
Zahteve, predlogi, prijave, prošnje, pritožbe, ...
PISNE, USTNE
VLOŽENE: pri organu, po pošti, e-pošti, informac.sys.
Podpis
RAZUMLJIVA
POPOLNA - dopolnitev / zavrženje
PRAVOČASNA

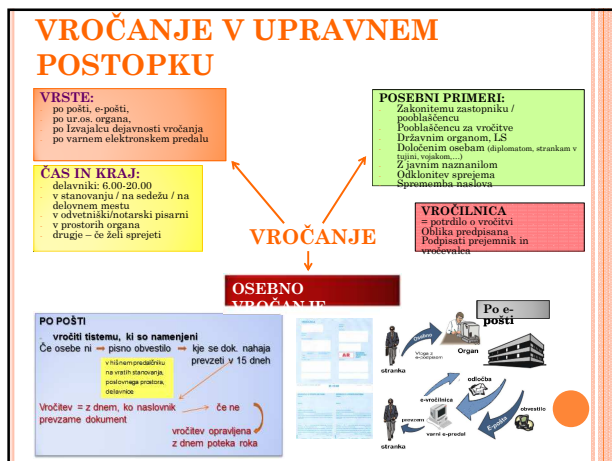
V PREGLED DOKUMENTOV
Pregledati + preslikati
Na zahtevo
Stranka / dr. org. / drug

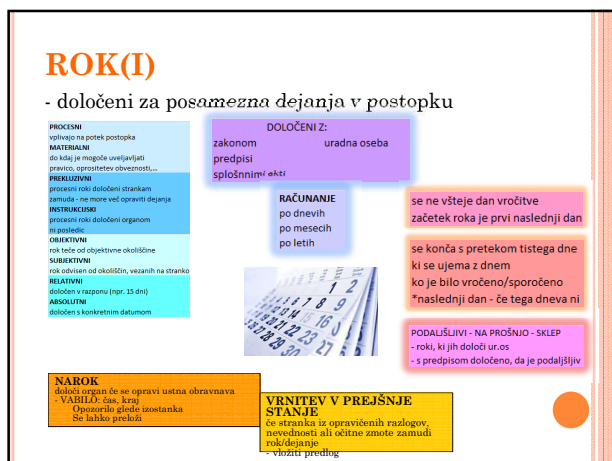
OBVESTILA O POTEKU POSTOPKA
Stranke / prizadeti drž. org. / drug

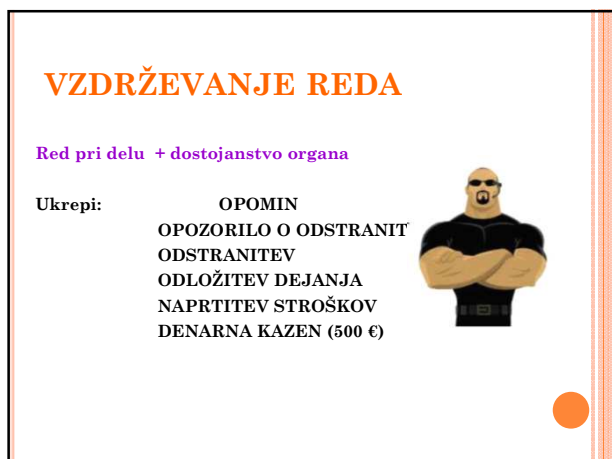
INFORMACIJE JAVNEGA ZNAČAJA
V skladu z ZDLJZ
Vsakdo
Pisno / ustno

VABILO
Organ — vabi tistega, čigar navzočnost je potrebna
VSEBINA: naslovnik, organ, v kateri zadevi, kdaj, kjer, kot kaj, ...
OPOZORILO: glede izostanka — opravičilo / posledice (privedba, kazen, stroški)

ZAPISNIK
O pomembnejših dejstvih
O ustni obravnavi, o izjavah strank...
OBEZNA OBLIKA IN VSEBINA (org., ur. os., stranke, drugi navzoči, čas, kraj, kratak/natančen opis, izjave, priloge, sklepi)
Se piše med dejanjem / v nosilec zvoka
Se prebere, poda pripombe, se podpiše
Nasme se popravi
= **JAVNA LISTINA**
O posvetovanju in glasovanju

STROŠKI POSTOPKA

= stroški, ki nastanejo organu ali stranki med postopkom ali zaradi postopka

potni stroški uradnih oseb
izdatki za priče, izvedence, tolmače,
izdatki za ogled, prihod, oglašje
pravno zastopanje, strokovno pomoč
izgubo dobička
odškodnina za škodo pri ogledu

BREMENIJO

- tistega, na vlogo čigar se je potropek začel
- pri postopku po uradni dolžnosti - glede na uspeh
- tistega, ki povzroči stroške po svoji krivdi / iz nagajivosti
- IZVRŠBA - zavezanec

VEČ STRANK

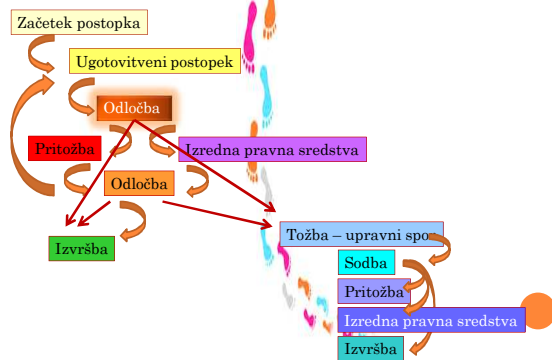
- * NASPROTJUJOČI INTERESI - glede na uspeh
- * ISTOVRSNI ZAHTEVKI - po enakih delih / glede na obseg koristi
- * V PRAVNI SKUPNOSTI - po enakih delih / sorazmerno deležu
- * DRUGI PRIMERI - po enakih delih / v pravičnem razmerju
- * PORAVNAVA - vsak svoje stroške / kakor določa poravnava

OPROSTITIV PLACILA STROŠKOV

Zaprosi stranka, ki ne more plačati stroškov brez škode za nujno preživljanje same sebe in svoje družine - sklep

Obročno plačilo / odlog plačila (max. 5 let)

FAZE POSTOPKA

ZAČETEK POSTOPKA

NA ZAHTEVO STRANKE PO URADNI DOLŽNOSTI

FORMALNI PREIZKUS VLOGE

SKLEP

ZDRUŽITEV ZADEV V EN POSTOPEK

SKLEP

SPREMEMBA ZAHTEVKA

PORAVNAVA

Zapiski

PREDHODNO VPRAŠANJE

UMIK ZAHTEVE

ustavitev postopka

PREKINITEV POSTOPKA

SKLEP

UGOTOVITVENI POSTOPEK

- o ugotoviti vsa dejstva in okoliščine, ki so za odločitev pomembne
- + o omogočiti strankam, da uveljavljajo in zavarujejo svoje pravice in pravne koristi

SKRAJŠANI UGOTOVITVENI POSTOPEK

- če je mogoče dejansko stanje ugotoviti na podlagi dejstev in dokazov, ki so znana
- zaradi nujnih ukrepov v javnem interesu - NEVARNOST
- NI ZASLIŠANJA STRANK

POSEBNI UGOTOVITVENI POSTOPEK

Stranka

- * pravico udeleževati se ugotovitvenega postopka
- * dati potrebne podatke
- * braniti svoje pravice in koristi
- * navesti dejstva
- * podpreti pravilnost navedb
- * dopoljevati in pojasnjevati svoje trditve

Uradna oseba mora stranki omogočiti:

1. da se izreče o vseh udeležljivih in dejstvih
2. da se izreče o predloženih in ponujenih dokazih
3. da udeležuje pri izvedbi izkaze
4. da postavlja vprašanja drugim strankam, pričam in izvedencem
5. da se slišani z ustreznimi dokazovanjem ter se o tem izreče

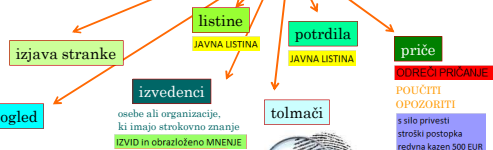
POSEBNI UGOTOVITVENI POSTOPEK

USTNA OBRAVNAVA

- stranke z nasprotujočimi si interesi
- opraviti ogled
- zaslišati priče ali izvedence
- VABILO / ZAPISNIK

DOKAZOVANJE

DOKAZ = vse, kar je primerno za ugotavljanje stanja zadeve

ZAVAROVANJE DOKAZOV

UPRAVNA OVERITEV
potrditev pristnosti / istovetnosti
NE potrjuje se resničnosti podatkov

ODLOČBA

na podlagi dejstev, ugotovljenih v postopku, izda organ, ki je pristojen za odločanje, odločbo o zadevi, ki je predmet postopka

ODLOČBA

označena kot taka - Z/odlok - drugo ime

PISNA / izjemoma USTNA

uvod
naziv
izrek
obrazložitev
pouk o pravnem sredstvu
podpis in žig / varen e-podpis

- ! nujni ukrepi v javnem interesu!
- lahko odredi - da se TAKOJ IZVRŠI
- izdati pisno odločbo v 8 dneh

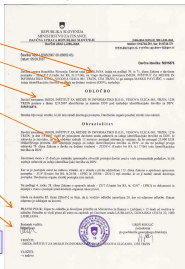
DELNA

DOPOLNILNA

ZAČASNA

- 30 / 60 dni

POPRAVLJANJE POMOT

SKLEP
odločanje o vprašanjih, ki se tičejo postopka
Če se naloži dejanje → ROK
Kadar je možna pritožba = **PISNI SKLEP**
(+ obrazložitev + pouk o pr. sredstvu)
sicer **ustno** (na zapisnik)

Nepopolna vloga, podaljšanje roka, vrnitev v prejšnje stanje, zavrnitev vloge, združitve zadev, umik zahteve, prekinitev postopka, postavitve izvedenca, zavrnitev pritožbe, prepозна vloga za izredna pravna sredstva, dovolitev izvršbe

DOKONČNOST
*odločba, ki se ne more več izpodbijati s pritožbo
* Stranka lahko začne izvajati pravico

PRVNOMOČNOST
Odločba, ki se ne more več izpodbijati v upravnem sporu drugem sodnem postopku stranka - pravice / obveznosti

IZVRŠLJIVOST
Ko lahko začne organ prisiljevati stranko k izvršitvi obveznosti

PRAVNA SREDSTVA

Če se z odločitvijo organa ne strinjamo – vložimo ustrezno **PRAVNO SREDSTVO**

- Redna / izredna
- Suspenzivna / nesuspenzivna

REDNO
- Pritožba

IZREDNA
- Obnova posopka
- Sprememba ali odprava odločbe v zvezi z upravnim sporom
- Odprava in razveljavitev odločbe po nadzorstveni pravici
- Izredna razveljavitev
- Ničnost odločbe

PRITOŽBA

→ zoper odločbo na I. st.
ROK = 15 DNI
- vložiti se pri organu, ki je odločbo izdal

KDO VLOŽI
→ STRANKA
→ Oseba, ki bi morala biti udeležena kot STRANSKI UDELEŽENEC
DRUGA OS.
Državni tožilec
Državni pravobranilec

KDO ODLOČA
→ NI PRITOŽBE
župan
org., določen z zakonom
ministrstvo

PRITOŽBENI RAZLOGI

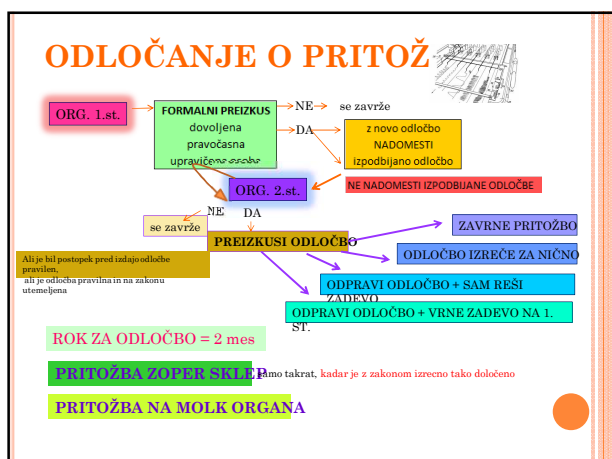
- MATERIALNI PREDPIS**
napačno uporabljen
- DEJANSKO STRANJE**
nepopolno ugotovljeno
- KRŠITVE PRAVIL POSTOPKA BISTVENE**

VSEBINA / OBLIKA

ODPOVED PRAVICI DO PRITOŽBE

PRITOŽBA NA MOLK ORGANA

ODLOČANJE O PRITOŽI

IZREDNA PRAVNA SREDSTVA

IZVRŠBA

NADZOR NAD ZUP

- Izvaja **UPRAVNA INŠPEKCIJA**

UPRAVNI INŠPEKTOR

- pravico do vstopa v prostore organa
- do vpogleda v dokumentacijo (tudi tajni podatki)
- **ZAPISNIK** - odredi odpravo nepravilnosti

UGOVOR → odloči minister za javno upravo (SKLEP)

IZVAJANJE ZAKONA

- Državni organi/ organi LS, nosilci javnih pooblastil
 - * na primeren način objaviti: - ur.os. pooblaščen za odločanje
 - ur.os. pooblaščen za vodenje
 - * vodijo evidenco glede reševanja upravnih zadev
- MJU - skrbi za izvajanje tega zakona
 - daje pojasnila k določbam ZUP
 - organizira stalno izpopolnjevanje ur.os.

UPRAVNI SPOR

≠ upravni postopek

= sodni nadzor / sodno varstvo pravic in pravnih koristi posameznikov proti odločitvam in dejanjem državnih organov, LS in nosilcev javnih pooblastil

USTAVA RS – 157. člen

O zakonitosti dokončnih posamičnih aktov, s katerimi državni organi, organi lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil odločajo o pravicah ali o obveznostih in pravnih koristih posameznikov in organizacij, odloča v upravnem sporu pristojno sodišče, če za določeno zadevo ni z zakonom predvideno drugo sodno varstvo.

Če ni zagotovljeno drugo sodno varstvo, odloča v upravnem sporu pristojno sodišče tudi o zakonitosti posamičnih dejanj in aktov, s katerimi se posega v ustavne pravice posameznika.

UPRAVNI SPOR

o zakonitosti dokončnih upravnih aktov,
s katerimi se posega v pravni položaj tožnika

UPRAVNO SODIŠČE ODLOČA

o zakonitosti posamičnih aktov in dejanj,
s katerimi se posega v TČPS

če upravni akt ni bil izdan ali
vročen

NE - če stranka ni vložila
pritožbe / drugega pravnega
sredstva

1. ST.

Upravno sodišče RS
Senat 3 sodnikov
Sodnik posameznik

Lj

CE

MB

KP

2. ST.

Vrhovno sodišče RS

Senat 3 sodnikov

Sodnik posameznik

Senat 5 sodnikov

STRANKE V UPRAVNEM SPORU

TOŽNIK

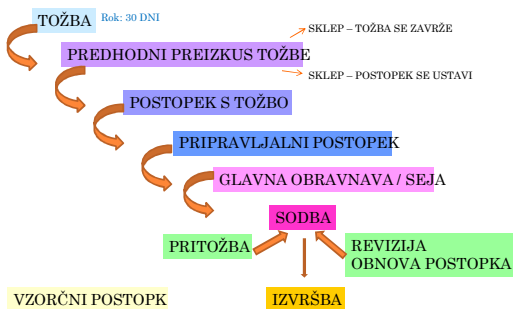
TOŽNEC

PRIZADETA OSEBA

ZASTOPNIK JAVNEGA INTERESA

UPRAVNI SPOR

FAZE POSTOPKA:

UPRAVNI SPOR

Vrste tožb

IZPODBOJNA TOŽBA

UGOTOVITVENA TOŽBA

TOŽBA ZARADI MOLKA

TOŽBA V SPORU POLNE JURISDIKCIJE

TOŽBA ZARADI KRŠITEV TČPS

Postopek s tožbo

- Kopija tožbe – toženi stranki in drugim strankam v odgovor – 30 dni
- Tožena stranka – poslati spise
- Sodišče presoja v mejah tožbenega zahtevka + NI vezano na tožbene razloge
- SPREMEMBA TOŽBE
- VZORČNI POSTOPK

UPRAVNI SPOR

○ Odločitve sodišče:

- S SODBO tožbo kot neutemeljeno ZAVRNE
- S SODBO ugotovi tožbi + upravni akt ODPRAMI
- S SODBO ugotovi, da je pravni akt nezakonit
- S SODBO pravni akt ODPRAMI + ODLOČI o pravici/obveznosti/pr.koristi
- S SODBO ugotovi nezakonitost akta/dejanja + PREPOVE nadaljevanje posamičnega dejanja
- S SODBO ugotovi tožbi na molk organa

- s SKLEPOM izreče pravni akt za NIČNEGA

SESTAVA SODBE

uvod + izrek + obrazložitev + pouk o pritožbi

UPRAVNI SPOR

○ Morebitna vprašanja?

○ Hvala za pozornost!